

Asia: VN/1531/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (alkoholijuoman toimittaminen, etämyynti ja markkinointi)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etämyynti, markkinointi ja alkoholin kotiinkuljetus

Viitaten elokuussa 2024 antamaamme aiempaan kannanottoon, haluamme jälleen kerran tuoda esiin vahvan vastustuksemme Suomen alkoholipolitiikan edelleen tapahtuvaa liberalisointia kohtaan. On valitettavaa, että kuuleminen järjestetään heinäkuussa, jolloin monet alan ammattilaiset ovat lomalla – tämä voi viitata hallituksen pyrkimykseen minimoida esitystä kohtaan esitettävä vastustus. Esitettyä lainsäädäntömuutosta ei tulisi hyväksyä. Mikäli muutoksia kuitenkin edistetään, niiden rinnalle on asetettava selkeästi määritellyt ehdot erityisesti alkoholin saatavuuden ja markkinoinnin osalta, ja toimeenpano tulisi toteuttaa vaiheittain vaikutuksia seuraten.

Alkoholin etämyynti ja kotiinkuljetus lisäävät riskiä negatiivisille pitkäaikaisille terveysvaikutuksille. Kun alkoholista tulee helposti saatavilla oleva hyödyke, kulutuksen ja siihen liittyvien haittojen kasvu on todennäköistä. International Blue Cross (IBC) toimii 38 maassa ja sillä on jäsenjärjestö Suomessa (Sininauhaliitto). IBC edistää eri maiden kansalaisten terveyttä ja turvallisuutta ja vastustaa jyrkästi alkoholin verkkokauppaa ja kotiinkuljetusta.

Alkoholin käyttö liittyy laajaan haittavaikutusten kirjoon, mukaan lukien terveysongelmat, kuten kohonnut syöpäriski, sairauspoissaolot, kuolemantapaukset, itsemurhat, tapaturmat, perheväkivalta, liikenneonnettomuudet sekä lasten kaltoinkohtelu ja laiminlyönti. Verkkotoimituspalveluiden käyttöönotto voi pahentaa näitä haittoja ja kasvattaa yhteiskunnallisia sekä sosiaalihuollon kustannuksia, mikä uhkaa kansanterveyttä, turvallisuutta ja yhteiskunnan hyvinvointia. Alkoholipolitiikan tavoitteena on suojella terveyttä ja minimoida haitat ja siksi lakiesitys ei ole sen mukainen.

Suomen tulisi pyrkiä säilyttämään alkoholimonopoli ja kansanterveyttä suojaavat periaatteet, kuten alkoholin markkinoinnin ja saatavuuden rajoittaminen. Muuttuvassa toimintaympäristössä Suomi tarvitsee vahvaa sääntelyä alkoholin markkinoinnin edistämistä ja lisääntyvää mainontaa vastaan.

Etämyynti ulkomailta tulisi rajoittaa käymisteitse valmistettuihin alkoholijuomiin, joiden enimmäisvahvuus on 8 %, ja muihin alkoholijuomiin, joiden enimmäisvahvuus on 5,5 %. Kuluttajien siirtyessä yhä enenevässä määrin verkkoympäristöihin, kehotamme lainsäätäjiä puuttumaan alkoholia koskevaan tuotesijoitteluun ja algoritmien ohjaamaan myynnin edistämiseen verkon ruokakauppa-alustoilla – ja kieltämään ne. Olemme huolissamme verkkokauppojen kasvavasta taloudellisista intresseistä markkinoida alkoholia myös kuluttajille, jotka eivät aktiivisesti etsi sitä.

Tällaiset käytännöt ovat erityisen huolestuttavia, koska verkkokauppa ja kotiinkuljetuspalvelut kasvattavat suosiotaan. Haavoittuvat ryhmät – mukaan lukien toipuvat päihderiippuvaiset, nuoret ja alkoholihaittojen riskiryhmät – voivat altistua alkoholin markkinoinnille lisäten alkoholin käytön normalisointia, joka puolestaan madaltaa alkoholin käytön kynnystä ja lisää haittoja.

Kansanterveyden suojelemiseksi ja haittojen ehkäisemiseksi suosittelemme, että lainsäädäntö kieltää nimenomaisesti tämänkaltaisen epäsuoran alkoholin markkinoinnin. Alkoholituotteiden tuotesijoittelun ja algoritmien kautta tapahtuvan mainonnan kieltäminen verkon päivittäistavarakaupoissa olisi harkittu ja tarpeellinen lisä lainsäädäntöön.

Babb Anne
International Blue Cross